Valiokunnan lausunto TyVL 5/2017 vp─ HE 74/2017 vp

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle toimeentuloturvan muutoksenhakulautakuntia koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle toimeentuloturvan muutoksenhakulautakuntia koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 74/2017 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- vanhempi hallitussihteeri Timo Meling, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitusneuvos Erik Strömberg, sosiaali- ja terveysministeriö

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutoksia sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnasta, työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta ja tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annettuihin lakeihin sekä kumottavaksi työttömyysturvalain työttömyysturvan muutoksenhakulautakuntaa koskeva luku. Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta yhdistetään sosiaaliturvan muutoksenhakulautakuntaan ja sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta muutetaan sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnaksi.

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena työttömyysturvaa koskevissa asioissa. Lisäksi lautakunta toimii muutoksenhakuasteena asioissa, joista laissa erikseen niin säädetään. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä valitusasteena valtaosassa Kansaneläkelaitoksen antamia päätöksiä.

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan ja työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan valitusmäärät ovat kasvaneet voimakkaasti viime vuosina, mikä on johtanut valitusten käsittelyaikojen pidentymiseen. Ehdotettujen muutosten tarkoituksena on lautakuntien toimintoja yhdistä-

mällä saada niiden hallinnollisten kustannusten nousu hillittyä, jolloin resursseja voidaan suunnata nykyistä enemmän valitusten käsittelyyn.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää ehdotettua muutoksenhakulautakuntien yhdistämistä tarkoituksenmukaisena ja tarpeellisena ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Lautakunnan ratkaisukokoonpano

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena työttömyysturvaa koskevien asioiden lisäksi myös asioissa, joista laissa erikseen niin säädetään. Tällaisia asioita ovat muun muassa palkkaturva- ja vuorotteluvapaata koskevat asiat. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotetulla sosiaaliturvan ja työttömyysturvan muutoksenhakulautakuntien yhdistämisellä ei ole tarkoitus muuttaa asioiden ratkaisuun osallistuvien lautakunnan jäsenien kelpoisuusedellytyksiä eikä lautakunnan ratkaisukokoonpanoa nykyisestä, pl. yhden lakimiesjäsenen vähentäminen, silloin kun sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta käsittelee tällä hetkellä työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnassa käsiteltäviä asioita.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettujen sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 3, 9 ja 9 a §:ien sanamuoto johtaa siihen, että palkkaturva- ja vuorotteluvapaa-asiat käsiteltäisiin jatkossa jaostokokoonpanossa, jossa ei ole työelämää ja työmarkkinoiden olosuhteita tuntevia jäseniä. Tilanne poikkeaisi siten olennaisesti nykyisestä.

Valiokunta tähdentää, että palkkaturva- ja vuorotteluvapaa-asioiden ratkaisemisessa tarvitaan samankaltaista erityistä osaamista kuin työttömyysturvaa koskevien asioiden ratkaisemisessa. Tästä syystä myös palkkaturva- ja vuorotteluvapaa-asiat tulee valiokunnan näkemyksen mukaan ratkaista nykyistä vastaavasti kokoonpanossa, johon kuuluu kaksi työelämää ja työmarkkinoiden olosuhteita tuntevaa jäsentä. Jäsenten nimittämisen ja ratkaisukokoonpanon tulee valiokunnan mielestä ilmetä myös palkkaturva- ja vuorotteluvapaa-asioissa selkeästi laista.

Edellä esitetyn perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta esittää, että sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain jäsenten kelpoisuutta ja nimittämistä sekä lautakunnan ratkaisukokoonpanoa koskevan sääntelyn täsmentämistä siten, että palkkaturva-asioita ja vuorotteluvapaa-asioita sekä aikuiskoulutustukea ja ammattitutkintostipendiä koskevia asioita käsiteltäessä lautakunnan ratkaisukokoonpano on sama kuin työttömyysturva-asioiden käsittelyssä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta esittää,

että sosiaali- ja terveysvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto TyVL 5/2017 vp

Helsingissä 19.9.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Tarja Filatov sd
varapuheenjohtaja Heli Järvinen vihr (osittain)
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Hannakaisa Heikkinen kesk
jäsen Reijo Hongisto si
jäsen Niilo Keränen kesk (osittain)
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Jaana Laitinen-Pesola kok (osittain)
jäsen Rami Lehto ps (osittain)
jäsen Merja Mäkisalo-Ropponen sd
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Eero Suutari kok
jäsen Martti Talja kesk
jäsen Matti Torvinen si (osittain)
jäsen Juhana Vartiainen kok (osittain)
jäsen Eerikki Viljanen kesk (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen